СВОБОДА — SVOBODA

УКРАЇНСЬКИЙ ДНЕВНИК — UKRAINIAN DAILY

УРЯДОВИЙ ОРГАН ЗАПОМОГОВОЇ ОРГАНІЗАЦІЇ УКРАЇНСЬКИЙ НАРОДНИЙ СОЮЗ В ЗЛУЧЕНИХ ДЕРЖАВАХ АМЕРИКИ.

OFFICIAL ORGAN OF THE UKRAINIAN NATIONAL ASSOCIATION, Inc.

ТРИ ЦЕНТИ. РІК XXXVII. Ч. 303. Джерзи Сити, Н. Дж., субота, 28. грудня, 1929. VOL. XXXVII. No. 303. Jersey City, N. J., Saturday, December 28, 1929. THREE CENTS.

ГУВЕР ВІДВІДУЄ ОРТІЗА РУБІЯ

ЩОБИ ДАТИ В ТОЙ СПОСІБ ДОКАЗ ДОБРИХ ВІДНОСИН МІЖ АМЕРИКОЮ Й МЕКСИКОМ. РУБІО ЗАЯВЛЯЄТЬСЯ ЗА ВИПЛАТУ ВІДШКОДОВАННЯ ЗА ВИВЛАСНЕНУ УРЯДОМ ЗЕМЛЮ.

ВАШИНГТОН, 27. грудня. — До Вашингтону прибув Ортіз Рубіо, котрого недавно вибрано президентом Мексика. Рубіо прибув з Балтімор, де він лічився в шпиталю. У Вашингтоні замешкав у мексиканській амбасаді. Сейчас по прибуттю зложив візиту президентови Гуверови. Ледви вернув до амбасади з візити, як відвідав його президент Гувер, зложивши особисту візиту. Від часів Вашингтона не було ще такого випадку, щоб американський президент ревізитував особисто гостей за вимком дійствуючих голов держав. Це перший випадок, коли президент відступив від звичаю. З того заключають, що тепер наладналися вже відносини між Америкою й Мексиком. Особливо Америка рада з того, що Мексико згодилося виплатити відшкодовання за вивласнені урядом землі, бо вивласнені це головно американські горожане.

ЗВЕРТАЮТЬ ПОБРАНІ ПОДАТКИ.

ВАШИНГТОН, 27. грудня. — Департамент скарбу виплатить цього року титулом звороту неправно побраних податків суму $190,164,359. А за те, що держава держала у себе ті гроші, заплатить процентів на суму $41,000,000. Сталева Компанія Карнеґія з Ню Джерзи одержить титулом податкового звороту $25,000,000.

БЕРУТЬСЯ ДО ФОРСОВАННЯ ПРОГИБІЦІЇ.

ВАШИНГТОН, 27. грудня. — Президент Гувер відбув довшу конференцію з сенатором Борою в справі призначення більших фондів на покриття видатків, звязаних з дальшим форсованням прогибіції.

ЗАБОГАТО АЖ 15 КРУЖЛЯКІВ.

ВАШИНГТОН, 27. грудня. — Посол Буртон Френч з Айдаго розпочав акцію, щоби не будувати в однім році аж 15 кружляків, бо це завеликий видаток, а дотого він не гармонізує з мировими інтенціями Америки і морської конференції в Лондоні.

РІЗДВО НА БІГУНІ.

ЛИТЛ АМЕРИКА (Антарктика), 27. грудня. — Бирд і його залога найбільше раділи на цьогорічний Святий Вечір тим, що слідуюче Різдво святкуватимуть серед своїх родин. Всеж таки зробили собі з дротів ялинку, яку вкрасили ватою, щіточками від чищення зубів і пуделками від цигареток. Инших прикрас не було. А кухар приладив послідні курки, які ще вспів заховати.

РОБІТНИЧИЙ КОНГРЕС.

ГАВАНА, 27. грудня. — Дня 15. січня 1930 року відкриється тут Робітничий Конгрес, в якім возьмуть участь 4,000 робітничих делеґатів. Між иншими вишле делеґатів і Американська Федерація Праці.

КАРАЮТЬ ПРОГИБІЦІЙНИХ АҐЕНТІВ.

КЕНЗАС СИТІ, 27. грудня. — За вимушування грошей від бутлеґерів покарано прогибіційних аґентів: Генрі Прудома карою дволітної вязниці і заплатою $1,000, а Миссис Іву Жілеспай засуджено на вязницю на протяг одного року й одного дня.

ЛЕТУНСЬКІ ВІЙСЬКОВІ ВПРАВИ.

ВАШИНГТОН, 27. грудня. — 20 військових літаків пуститься дня 5. січня в дорогу з Селфрид у стейті Мішіґен до Сієтл, Вашингтон. Дорога виноситиме 6,000 миль.

СТРІЛЯНИНА В ПАРЛЯМЕНТІ.

САО ПАВЛЬО (Бразилія), 27. грудня. — Посол Сімоес Лорез попав у горячу дискусію з послом Сузою Фільо зприводу президіяльних виборів. Підчас дебати розгорячкований Лорез виняв револьвер і стрілив до Філя, ранивши його смертельно. Філя відвезено до шпиталю і нема надії, щоби він видужав.

МОЛОДІЖ НЕ ГІРША ВІД СТАРШИХ.

ДІ МОЙН (Айова), 27. грудня. — На зборах професорів прочитано реферат професора психольоґії д-ра Локгарта, котрий стверджує, що проведена обсервація над 3,500 учениками вищих шкіл не виказує, щоби молодіж була гірша від старшого покоління, як це звичайно балакають.

ПОДОРОЖ ЛІТАКАМИ ПОДЕШЕВІЄ.

НЮ ЙОРК, 27. грудня. — З новим роком буде поведена широка кампанія за подорожуванням при помочі літаків. Ціни подорожі не будуть дорожчі як подорожі залізницями, коли їдемо спальними вагонами.

ШУРМАН ЗРІКАЄТЬСЯ АМБАСАДОРСТВА.

ВАШИНГТОН, 27. грудня. — В урядових кругах подають, що американський амбасадор до Німеччини, Яків Шурман, вертає до Америки з тим, щоб остаточно зрезиґнувати з свого становища. Шурман тішився завжди великою симпатією Німців.

СМЕРТЬ ЧЕРЕЗ АЛЬКОГОЛЬ.

НЮ ЙОРК, 27. грудня. — Джозефа Бравна, літ 55, знайшли в ліжку мертвим. Сконстатовано смерть наслідком отруйного алькоголю. Це перший смертний випадок, звязаний з цьогорічним Різдвом. По шпиталях лежать ще 12 небезпечно хорих від затроєння алькоголем, котрих смерти можна надіятися кождої хвилі.

ЗА ОБМІН ПРОФЕСОРІВ І УЧЕНИКІВ.

Іґнаціо Телез, ректор Народнього Університету в Мексику, заявляється за тим, щоб американські й мексиканські університети обмінювалися професорами й учениками.

ЗИМА В МЕКСИКУ.

В Мексику всі мерзнуть, бо прийшла зима, якої тут не памятають і до якої не звикли.

КРІВАВІ ПОДАТКИ.

В Рашкові коло Познаня селяне напали на екзекуторів, що стягали податки, і екзекутори мусіли покликати поліцію. Поліція, розганяючи селян, стріляла до них і поранила парубка Качура, який тепер лежить у лічниці і бореться зі смертю.

ПЛАЧ ПОЛЬСЬКОГО ЧАСОПИСУ В БРАЗИЛІЇ.

Куритибський „Люд" плаче над цим, що білоруські посли внесли меморіял до Союза Народів. Плачучи, називає таке поступовання білоруських послів „шкальованєм владз польських". На це відповідь проста: Хай „Люд" відповість, чи є який нарід у Польщі, щоб не нарікав на гнет та переслідування зі сторони польського уряду. Що більше: чи є який Поляк у Польщі, щоб не нарікав нині на свою державу, на свій уряд. Щож допера говорять чужі. Білоруські посли внесли свої жалі перед Союз Народів, а у цих жалях згадують також кривди Українців. — („Праця").

САБОТАЖ?

Люде, які недавно під ніч вертали зі Львова до Винник, побачили в державнім лісі стовп огню. Коли прийшли на місце, пару осіб втікло в кущі. Огонь, який підсмалив тільки пару дерев, погашено. Під одним деревом знайдено фляшку з бензиною. Польські газети пишуть, що ліс хотіли підпалити члени УВО, яких на се орґанізував арештований Крушельницький.

ПЛЯНИ КОМУНІСТИЧНОГО ПОВСТАННЯ В ПОЛЬЩІ.

З Парижа доносять, що бувший представник радянського консуляту в Франції, Беседовський, відомий з недавньої париської афери, оголошує на сторінках московського дневника парижського „Последние Новости" свої спомини. Спомини ці вийдуть осібною книжкою в кількох мовах уже в січні 1930 р. і в них торкнеться Беседовський головно діяльности радянського посольства в Варшаві в роках 1923, 1924 й 1925. Один з розділів обговорюватиме плян комуністичного повстання в Галичині й на Волині, а відтак ріжні тайні замахи, як напр. вибухи в польських редакціях, проєкт динамітового замаху на будинок польського ґенерального штабу, плян нападу на маршала Пілсудського, конспіраційні розмови на Віслі, терористичні приготовання, таємниця мадярських комуністів, зникнення долярів, військова розвідка й ГПУ, король шпіґунів, тайна посилка, означена буквами К. С., комуністична орґанізація урядників посольства, роля Оболенського, князя-комуніста й т. д.

Словом: Беседовський заповідає друк сензаційної повісти!

УКРАЇНСЬКА ПІСНЯ НА РАДІО.

Заходом Т-ва українських дяковчителів в слідуючу неділю, 29-о грудня, із стації WAAT в Джерзи Сити мужеський хор „Бояна" із Нюарк, Н. Дж., під проводом п. Теодозія Каськова виконає слідуючу програму: 1) Нижанковського **Гуляли;** 2) Колесси: **Було колись на Вкраїні;** 3) Людкевича: **Пою коні при Дунаю;** 4) Матюка: **Крилець.**

НИНІШНІ ВЕСІЛЛЯ.

У Дмитровичах, в Мостищині, на весіллю в домі Анни Жіт парубки вбили ножами Миколу Козака, а Івана Труся поранили. Арештовано Осипа Барловського.

МАТИ ВБИЛА СВОЮ ДИТИНУ.

В селі Підлиськах, пов. Львів, убила Параня Блавацька свою дитину і в ночі похоронила на цвинтарі, після чого втікла невідомо куди. Поліція арештувала сестру вбивниці, Катерину, яку підозрівають, що вона допомагала Парані Блавацькій в убивстві немовляти.

НАШ ЛЕН НА ЗАГРАНИЧНИХ ТОРГОВЕЛЬНИХ РИНКАХ.

Цеї осени торговельні льняні фірми з Польщі вислали більші скількости лену і конопель на заграничні ринки. Пересічно платили за сотнар 9 фунтів стерлінґів, значить коло 400 зол. В краю льняні біржі нотували минулого місяця по 62 до 185 зол. за сотнар.

ВЛОМНИКИ ВКРАЛИ КАСУ.

До будинку Олександра Бончковського, власника дібр у Баківцях (Бобреччина), закралися вночі злодії і забрали цілу касу, в якій було 8,823 зол. і 4 портфелі з банковими паперами та ріжними документами.

ШКІЛЬНИЦТВО В ПОЛЬЩІ.

Польський міністер просвіти маз у Вильні відчит про „Конституцію держави і публичне виховання". Між иншим він сказав:

„Маємо право й обовязок жадати якнайрішучіше, щоби всі способи й усі чинники публичного виховання в нашій державі в згіднім труді працювали над заложенням у серцях дітвори та молоді сильної основи під розцвіт і потугу Річипосполитої.

„Коли подумаємо про наші національні меншости, серед яких державно-творча праця ледви денеде починається, то там є ще багато чинників, серед яких навіть найелементарніша державна льояльність оставляє багато до бажання. Одначе це велике та трудне завдання мусить бути виконане. Під загрозою втрати незалежности держави публичне виховання в Польщі мусить бути таке, щоби кожен Поляк, заки буде членом якоїсь політичної партії, був передовсім польським державцем. Під загрозою, що ніколи не осягнеться трівкого великодержавного становища Польщі, публичне виховання мусить бути таке, щоби кожен у Польщі уроджений і в Польщі живучий Українець, Жид, чи Німець, заки буде свідомим робітником на полі культури своєї тіснішої суспільности, відчував і розумів, що має бути передовсім добрим горожанином Найяснішої Річипосполитої".

ЗА СКИБУ.

В селі Артишові, городецького повіту, одної ночі селяне почули крик жінки у стодолі Михайла Стодолки. Здивовані відчинили двері і побачили 18-літню жінку Стодолки, Софію, повішену на мотузі. На щастя ще не було запізно урятувати жінку і селяне відрізали мотуз та привели повішену Софію до притомности, після чого ця жінка оповіла, що чоловік затягнув її силою до стодоли і не зважаючи на просьби і благання, повісив. Тим способом Михайло Стодолка хотів придбати собі 4 морги землі, власности його жінки, а людям сказати, що Софія повісилась сам. Того злочинця вже арештовано.

СМЕРТЬ МАГАРАДЖІ.

Дня 27. XI. ц. р. помер магараджа Непалю, який був одним із найбагатших і найбільш гуманних по вдачі магарадж. В 1924 р. він скасував на своїх землях невільництво, даруючи тим чином свободу 60,000 невільників. Його смерть викликала великий жаль серед населення його країни, яке любило його й шанувало як справжнього батька й опікуна. Бувші його невільники взяли на себе добровільно місячну жалобу, а на похорон прийшло кількадесять тисяч осіб.

ЗАЧАДИЛИСЯ.

В громаді Добрачин, повіт Сокаль, три робітники, Павло Буц, Мартин Кочай і Станислав Войтук, напалили в громадському будинку й зачинили комин. Рано найдено нещасних робітників мертвими.

ПОЛЬСЬКІ „КУЛЬТУРТРЕҐЕРИ".

В днях від 2 до 6 листопада 1929 р. відбулася перед окружним судом в Бережанах розправа проти Елварда Матея, літ 30, родом з Кракова, жонатого управителя школи в Шибалині, бережанського повіта, польської народности, посудженого о те, що намагався або знасилував шкільні польські діти, а то в 1924 році Стефанію Ключкевичівну на шкільному стриху, в 1925 році Юлію Тебенівну подвійно, на стриху і в клясі, а крім того знеславив в 1927 році Марію Ухманівку. Трибунал виїжджав на місце вчинку в Шибалині і переслухав 30 свідків. Трибунал за повищі злочини знасилування засудив Матея на один рік тюрми з тим, що половину кари уморено амнестією, а другу половину кари завішено.

В днях 22-го і 23-го листопада 1929 р. окружний суд в Бережанах судив Вацлава Мержвінського, літ 36, родом з Люблінця нового, цішанівського повіту, жонатого, управителя школи в Калинівці, бобрецького повіту, польської народности, за те, що в 1927 і 1928 році знасилував українські шкільні діти, а то дівчата: Марію Лудзян і Анну Царицу, та намагався знасилувати Меланку Задорецьку й Анну Максимців. Трибунал за всі повищі злочини засудив обвинуваченого на кару тюрми через 8 місяців з тим, що 2 місяці кари уморено амнестією, а 6 місяців кари завішено. Марії Лудзян признано за утрату вінка і зменшення вигляду виходу замість суму 500 злотих.

ФРАНЦІЯ ДОМАГАЄТЬСЯ СИЛЬНОЇ ВІЙСЬКОВОЇ ФЛЬОТИ

КАЖЕ, ЩО ПАКТ КЕЛОҐА НЕ МАЄ СИЛИ. БАЖАЄ МОРСЬКОГО ДОГОВОРУ МІЖ ВСІМА ДЕРЖАВАМИ, ПОЛОЖЕНИМИ НАВКОЛО СЕРЕДЗЕМНОГО ТА ЧОРНОГО МОРЕЙ.

ПАРИЖ (Франція), 27. грудня. — Франція передала свій меморіял у справі морської конференції иншим державам, учасникам конференції. Головні умови Франції щодо обмеження морського зброєння можна підсумувати так:

Перше. — Праця лондонської конференції має послужити матеріялом для Ліґи Націй у справі загального обеззброєння держав. Друге. — Пакт Келоґа є заслабий і має лише моральне значіння, а тому його не можна розглядати як ґарантію проти війни між державами. Трете. — Потреба в морських силах для Франції мусить розраховуватися відповідно інтересам великої французької імперії, а не звичайним математичним розрахунком скількости та поємности військових суден. Четверте. — Мусить бути вироблений морський воєнний договір між державами, що положені на Середземному та Чорному морях, який мусить підписати також Велика Британія, Італія, Франція та Еспанія.

Умови, зазначені в четвертім пакті, направлені головним чином проти Англії, яка на Середземному морю має фльоту силою 400,000 тон поємности. Тому вона мусілаб зменшити свою фльоту тут, колиб пропозиція Франції була принята.

НОВЕ РАДЯНСЬКЕ ПРАВИТЕЛЬСТВО.

В ЧАСТИНІ МАНДЖУРІЇ УТВОРИЛОСЯ МОНГОЛЬСЬКЕ ПРАВИТЕЛЬСТВО. ЗВЯЗОК МІЖ МАНДЖУРІЄЮ Й РОСІЄЮ ВІДНОВЛЯЄТЬСЯ.

МУКДЕН (Манджурія), 27. грудня. — В частині Манджурії, що захоплена російськими радянськими військами, утворилося монгольське радянське правительство. Столицею своєю воно вибрало місто на Східно-Китайській залізниці, Гайляр. В склад правительства входить сім членів, а між ними два Росіяне.

З Харбіна виїхав до Мукдена новий російський управитель Східно-Китайської залізниці, Рудий, та його помічник Денісов. До Харбіна прибув новий російський ґенеральний консуль, Сімановський.

ЗА САМОСТІЙНІСТЬ ІНДІЇ.

НАЦІОНАЛЬНИЙ ІНДІЙСЬКИЙ КОНҐРЕС БУДЕ ДОМАГАТИСЯ ПОВНОЇ НЕЗАЛЕЖНОСТИ ІНДІЇ.

ЛАГОР (Індія), 27. грудня. — На всеіндійському національному конгресі тепер панують скрайні екстремісти. Конґрес розпочався при політичній атмосфері, сильно наладованій електрикою, й проходить в дуже підвищеному настрою. Над усіми панує вожд індійських сепаратистів, Ґанді. Він висловлюється проти всяких переговорів з віце-королем Індії, Ірвіном, та закликає всіх членів національної партії і конґресу бойкотувати всі місцеві самоврядовання, як також індійську леґіслятуру та провінціональні сойми.

На конґресі більшість учасників стоїть за повне відокремлення Індії від Британської імперії й проти приняття всяких автономних прав. Для боротьби за незалежність очевидно будуть орґанізовані масові саботажі, бойкоти всього британського та масові народні заворушення.

Індійські маси витають свого вожда Ґанді як святого. Щоби його побачити, вряджують величезні процесії та йдуть пішки по кількадесять миль.

ДОМАГАЮТЬСЯ РЕВІЗІЇ ПАЛЕСТИНСЬКОГО МАНДАТУ.

ЄРУСАЛИМ (Палестина), 27. грудня. — Вілям Стокер представив арабську справу перед комісією, котра переводить слідство в справі заворушень у Палестині. Він рішуче домагається в імени арабського конгресу, щоби англійський мандат на Палестину або був зревідований, або зовсім знесений.

Він знову повторює, що Арабів ошукали, бо пообіцяли їм підчас війни утворення незалежної арабської держави, куди мала увійти й Палестина, а потім віддали Палестину під протекторат Англії. Створення жидівської републики в Палестині Араби вважають ворожим для себе актом. Тому між ними все більше наростало незадоволення жидівською кольонізаційною політикою й справа Стіни Плачу була лише тою краплиною, що чашу народного гніву перелила через вінця.

АРЕШТУЮТЬ КОРЕЙСЬКИХ СТУДЕНТІВ.

ТОКІО (Японія), 27. грудня. — Місцева поліція арештувала 180 Корейців, студентів японського університету. Арешт їх ставлять у звязок з попередно арештованими 900 студентами в Кореї. Окупаційна японська влада в Кореї говорить, що арешти ці переводяться у звязку з відкриттям корейської таємної орґанізації з лівим ухилом.

ПЕРЕМОГА НАЦІОНАЛІСТІВ.

КАЇРО (Єгипет), 27. грудня. — На останніх виборах до єгипетського парляменту націоналісти одержали величезну перемогу. Вони мають 187 своїх послів на загальне число 207. Крім того ще окремо увійшли до парляменту 4 націоналісти-екстремісти.

ЖЕРТВУВАВ 6 МІЛІОНІВ ДОЛЯРІВ.

ПАРИЖ (Франція), 27. грудня. — Ракефелер, син, пожертвував 6 міліонів долярів на відбудову медичного факультету при париському університеті. Жертву свою він склав з умовою, що й Франція виасиґнує таку саму суму на цю ціль. По відбудові цього факультету він має бути найліпший і найбільшим медичним центром на всю Европу.

„SVOBODA" (LIBERTY)
FOUNDFD 1893
Ukrainian newspaper published daily except Sundays and holidays at 83 Grand Street, Jersey City, N. J.
Owned by the Ukrainian National Association, Inc.

Edited by Editorial Committee.

Entered as Second Class Mail Matter at the Post Office of Jersey City, N. J. on March 0, 1911, under the Act of March 8, 1879.

Acceptance for mailing at special rate of postage provided for in Section 1103 of the Act of October 3, 1917, authorized July 31, 1918.

SUBSCRIPTION RATES: Three cents a copy.		ПЕРЕДПЛАТА: Поодиноке число три центи.	
One year	$ 7.00	На рік	$ 7.00
Six months	$ 3.75	На пів року	$ 3.75
Three months	$ 2.00	На три місяці	$ 2.00
Foreign and Jersey City Rates:		В Джерзи Сити і Заграницею:	
One year	$10.00	На рік	$10.00
Six months	$ 5.00	На пів року	$ 5.00
Three months	$ 2.75	На три місяці	$ 2.75

Телефон „Свободи": 498 Montgomery. Тел. У. Н. Союза: 1838 Montgomery.

Адреса: "SVOBODA", P. O. BOX 346, JERSEY CITY, N. J.

ДЕМОКРАТІЯ Й ЗНАННЯ

Відомий африканський провідник ґенерал Смотс говорив недавно в Анґлії про демократію як форму політичного правління.

„Свобода як форма політичного правління", — говорив він, „се трудний експеримент. Однак, на всякий случай се є богато менче небезпечний спосіб правління, як той другий, який нам лишається по відкиненню демократії".

„Кромі сього, се нині, здається одинока політична система, яка дає обіцянку, що удержиться".

Се все є вислід досвідів з ріжними формами політичного правління. Се все є такі очевидні висліди, що аж дивуватися можна, що їх ще треба висказувати. А preцінь, хоч вони очевидні, ще богато найдеться людий, які й того не можуть доглянути.

Є ще нині люди, які покепкóвують собі з демократії як з простого численння голов. Сі люди забувають, що в ґрунті річий є тільки дві політичні системи, з котрих одна полягає на численню голов, а друга на розбивання голов.

Розбивання голов богато лекша справа, як числення голов, бо перед численнем голов уперед іде переконування голов. Розбивання голов лекше тоді, коли мається силу бити по головах. Та небезпечне воно тим, що партія, яка розбиває голови, постепенно зменчується, а партія, якій голови розбивають постепенно зростає. З часом доходить до того, що ті, котрим голови розбивали, доросли до такого числа, що вже вони можуть розбивати голови, і тоді, звичайно „порядок" обертається горі ногами й тоді той, що був на горі, опиняється на долі, а той, що був на долі, опиняється на горі. Через те власне всякі деспотичні форми правління не мають будуччини. Скорше чи пізніше деспотизм мусить завалитися, аж поки на його місце не прийде, відразу або по довших спробах з другими деспотизмами, демократія.

Демократія се трудна форма політичного правління, бо демократія опирається на масі, а маса, щоби правити, мусить бути до сього підготована. Значить, маса мусить бути освічена. Вона мусить знати свої інтереси, хто її заступає, хто проти них виступає, розуміти характери людий, і так далі. Передовсім маса мусить навчитися розуміти демагоґів, які масі схлібляють, шоби її водити за ніс.

Не все маса се знає. Часто вона робить разячі похибки. Та з сього не виходить, що як вона похибки робить, то їй не вільно дати права управи. Коли вона робить похибки, то роблять їх і деспотичні правителі. Коли вона робить похибки, то инчого способу на се нема, тільки робити похибки, аж поки з похибок не навчиться, як треба поступати як слід. Як у приватному життю людини так і в публичному життю, одинокою школою життя є робота, проба й досвід.

В. Богуш.

ПРОЛЄТАРСЬКА ДИКТАТУРА ТА ТЕРОР НА СХОДІ ЕВРОПИ.

За дванацять років свого існування пролетарська диктатура на Сході Европи пережила вже кілька відмінних періодів чи етапів. Як комуністи апольогети кажуть, протягом перших пяти років (1918-1922 рр.) большевицька влада мала перед собою головним завданням збройною силою та терором знищити ворогів пролетарської диктатури; отже протягом цього періоду комуністична партія переважно руйнувала старий соціяльно-економічний лад та намагалася створити основи совітської державности.

Однак здобувши перемогу над своїми внутрішніми ворогами та окупувавши Україну, Білорусь, Північний Кавказ, а також закавказькі та закаспійські краї, Москва переконалася, що далі на засадах „військового комунізму" можна прийти лише до неминучої загибелі, ба, перед совітською владою стояло дуже тяжке завдання відродити зруйноване народне господарство Союзу. Тому компартія круто повернула праворуч і проголосила т. зв. нову економічну політику — „Неп". Цей другий період протягнувся теж пять років (1923—1927). За той час справді не лише промисловість, а також хліборобство, почали досить швидко відновлятися та досягнули майже передвоєнного рівня. Проте виявилось, що „Неп" не веде до соціялізму, а навпаки, дуже зміцнює не лише селянське господарство, а також приватну промисловість та дрібний торг. Мало того, компартія переконалась, що усуспільнений (власно націоналізований) сектор господарства не в силі перемогти шляхом конкуренції приватний сектор. Себто країна на засадах цеї „нової економічної політики" зчасом ставалаб все більш дрібно-буржуазною, що з неминучістю привелоб і до політичної боротьби за владу поміж двома ворожими силами.

Цей факт зрозуміли вперш черґу т. зв. ліві комуністи, які й розпочали гостру критику „Непу", вимагаючи зміни господарської політики взагалі, а зокрема посилення розвитку усуспільненого сектору коштом приватнього. Це якраз ліві комуністи почали також галасувати про те, що компартія в обставинах „Непу" пероджується, що совітський апарат знаходиться в руках бюрократів та царських фахівців, що селянство підпадає під вплив міської буржуазії, що таким робом пролетарська диктатура наближається до свого „термидору". Більшість партії зпочатку поставилась до критики та вимог з боку лівих комуністів негативно, бо розуміла, що „будувати соціялізм" в аграрній країні взагалі, а головне нагромаджувати капітал для швидкої розбудови націоналізованої промисловости коштом переважно селян, загрожує небезпекою конфлікту з міліонами дрібних хліборобів. Проте партія стояла перед завданням дальнішої розбудови совітського народнього господарства, яке вже досягнуло попереднього свого рівня. Себто треба було виробити певний плян та вишукати шляхи й засоби для будівництва нових фабрик, заводів, як також для належного піднесення сільського господарства. Такий пятирічний плян справді було вироблено, але для успішної боротьби проти лівих комуністів фракція Сталіна у значній мірі засвоїла їх вимоги. Так вироблений плян передбачає не лише надмірне поширення націоналізованої промисловости (звичайно коштом переважно селян, а почасти ремісників, службовців і навіть робітників), а також неймовірно швидку колективізацію селянських господарств. І справді компартія постановила протягом ближчих пять років (1928—1933) подвоїти промислове виробництво та побільшити колективи таким темпом, щоб при кінці пятирічки вони охопили не менше 35% усіх селянських господарств.

Проти такого пляну дуже гостро виступали т. зв. праві комуністи, які уважають, що цей плян приведе до занепаду сільського господартва, а головно, викличе такий спротив з боку селян, що увесь вироблений плян буде зірваний. Крім того праві комуністи взагалі поборюють цей ухвалений темп небувалої індустріялізації країни, бо його, мовляв, не можна перевести в життя це й тому, що в Совітському Союзі не вистарчить ні технічної сировини, ні кваліфікованої робочої сили. Разом з тим вони посилаються нан те, що в країні панує жахлива житлова кріза, що бракує вже роками не лише фабричних виробів, а навіть харчових продуктів. Тому вони обстоюють повільний темп упромисловлення країни взагалі, а головне вимагають поширення також легкої індустрії та висловлюються за обережну політику відносно селян. Праві комуністи отверто твердять, що при нинішньому загальному невдоволенню працюючих мас большевицьким ріжімом політика Сталіна може привести згодом навіть до збройних повстань.

Як бачимо, в умовах пролетарської диктатури сама комуністична партія розкололась вже на три групи. За допомогою правих фракція Сталіна розправилася зпочатку з лівими комуністами, а нині, використовуючи лівих (оскільки ліві комуністи, зазнавши на власній шкірі, що таке є большевицький терор та насильство Д. П. У. (бувша Чека), цілком покаялись і з ласки Сталіни знову стали членами партії) навпаки, провадять рішучу боротьбу з правими комуністами. Нема сумніву, що ця боротьба все загострюватиметься, що чимало правих таксамо буде виключено з партій, замкнено до вязниць та вислано на Сибір, тощо. Себто навіть такі большевицькі ватажки, як Бухарін, Риков та Томський, побувають там, де опинилися були Троцький, Раковський та инші.

Ну, а коли компартія так жорстоко розправляється зі своїми найкращими ватажками, коли безліч рядових комуністів втратила працю, сидить у вязницях або на засланні, коли частину з них було навіть розстріляно, то звичайні совітські громадяне тим більше не можуть сподіватися від „пролетарської диктатури" иншого відношення. І справді протягом першого року пятирічки, яка нині вже переводиться в життя, у цілому Совітському Союзі знову почалися масові арешти та розстріли. Себто „червоний терор", який за час „Непу" начебто був затих, тепер поволі прибірає тих розмірів, яких він досягнув був підчас „військового комунізму". Пояснюється це тим, що пролетарська диктатура переживає нині новий період, що компартія ліквідує „Неп" та робить наступ на приватний сектор господарства. Таким робом прийшов кінець ілюзіям тих людей, які вірили в якусь еволюцію большевизму. Ні, всякі пацифісти та мрійники нині мають нагоду ще раз наочно переконатися, що сувора дійсність нічого спільного не має з їх ілюзіями та безпідставними надіями. Адже нема ніякого сумніву, що комуністи не відступлять від своїх плянів та будуть завзято боронити власну диктатуру доти, доки якась сила збройною рукою не знищить їх панування на Сході Европи.

І справді в імя своїх утопійних плянів вони намагаються пролетаризувати десятки міліонів селян, щоб таким робом колективізувати хліборобську продукцію; під приводом „будування соціялізму" викидають на улицю міліони ремісників, підприємців та купців, а під претекстом чи гаслом „упромисловлення країни" стягають щорічно з селян збіжжа по ціні в 5—6 разів менше реальної, примусово розписують позички поміж службовцями та робітниками та разом з тим викачують з усього населення міліярди долярів шляхом податків або через продаж виробів націоналізованої промисловости по цінам у 2—3 рази дорожчим, ніж передвоєнні. Цілком зрозуміло, що народні маси лише в умовах жахливого режіму диктатури та терору примушені миритися з усіми експериментами й визиском. За инших обставин вони вже давно „висловилиб свою волю". Проте не всі ґрупи населення без протесту та спротиву дозволюють совітській владі панувати над собою. Адже в умовах товарового голоду, недостачі харчових продуктів, загальних злиднів, нечуваного безробіття та жахливої мешкальної кризи не всі совітські громадяне в стані приховати свою ненависть до большевицької влади. Цим і пояснюється той факт, що по богатьох місцях селяне дуже утруднюють хлібозаготовку, нищать збіжжа та убивають совітських агентів, а по містах та робітничих центрах робітників службовці чи инші суспільні групи у свою чергу саботують ріжні заходи компартії. Мало того, навіть ці залякані та пригноблені совітські громадяне вже відважуються творити всякі нелегальні організації для боротьби проти пролетарської диктатури. За останній рік така активність народніх мас вже почала набірати небезпечних для большевицького панування форм та розмірів. Цим і пояснюється власно відновлення колишнього терору.

І справді протягом 1929. р. на терені Совітського Союзу було заарештовано кілька тисяч громадян, а кілька сот з них було розстріляно за участь в нелеґальних орґанізаціях, за ворожу пропаґанду в армії чи взагалі за так зв. антибольшевицьку акцію. Не диво отже, що совітські вязниці так переповнені, що вироблено проєкт орґанізації особливих колективів примусової праці для обробки землі тощо. Тоді у вязницях знайдеться місце для другої частини ворогів пролетарської диктатури.

Цілком зрозуміло, що такі масові арешти відбуваються не лише в Росії, на Північному Кавказі тощо, а також і на Совітській Україні. Так Д. П. У. сама протягом вересня та жовтня біжучого року заарештувала майже тисячу громадян Совітської України. Сталося це тому, що саме на Україні антибольшевицький рух протягом останнього року дуже посилився. Це пояснюється в першу чергу тим, що цього року Москва наказала стягнути з України аж на 17% більше збіжжя, ніж у минулому році. Звичайно селяне почали робити спротив та саботаж, бо хоч в 1929. р. урожай на Україні випав кращий як в 1928. р., але всього може на 40—50%. Бувші чекісти та комуністи дуже налякалися такою, ще небувалою активністю українських селян. Державне політичне управління затримало також велику скількість української інтелігенції, переважно в Києві. Вправді більшість арештованих звільнено, проте від 30 до 40 таких українських патріотів, як С. Єфремов, П. Чеховський, А. Ніковський, ще й досі сидять у вязниці, бо бувші чекісти обвинувачують їх у зносинах з Варшавою й Берліном. Виходить, що начеб ці видатні українські діячі утворили якусь таємну орґанізацію для боротьби проти большевицького панування.

Ми цілком певні, що це вигадка. Передовсім такі українські патріоти, як Єфремов, Чеховський та Ніковський не були ніколи польонофілами (Ніковський припадком, правда, був міністром С. Петлюри в 1920 р., але згодом цілком розірвав з ґрупою уенеровців-польонофілів всякі зносини і за згодою совітської влади повернув до Києва), а навпаки, так мовити, до деякої міри русофілами. Далі вони завжди ворогами гетьманату, а тому не могли мати ніяких зносин з гетьманським центром у Берліні. Крім того кожний Українець знає, що поміж ґрупою Скоропадського та ґрупою А. Лівицького панує такий антагонізм, що ні одна з них не вступилаб у зносини з вигаданою таємною орґанізацією у Києві, оскількиб остання бажала підтримувати зносини як з Варшавою так з Берліном. Себто всякі брехливі та безпідставні твердження чекістів про зносини в Варшавою чи Берліном вигадані лише для того, щоб прищіпити заарештованим справу, бо інакше Д. П. У. не моглоб виправдати цих масових арештів. Таксаме є вигадка, неначебто такі люде, як академік Єфремов або епископ Чеховський разом з іншими українськими патріотами утворили якусь орґанізацію для боротьби проти большевицького режіму. Адже ці Українці протягом десяти років перебували у Києві і не брали участи у тій боротьбі, яку провадили повстанці, бо знають, що за найменшу дрібницю Д. П. У. в першу чергу накинеться на них.

Чекісти та прислужники Москви проте розуміють, що такі люде як Єфремов та Чеховський користаються величезним авторитетом на Україні, що ніхто з большевицьких можновладців не має такої поваги в масах, як ці заслужені українські діячі, які віддали українській справі десятки років своєї праці та життя. Тому большевицька влада дуже побоюється, що в слушний час ці люде можуть відограти велику ролю. Отже Д. П. У. й вирішило дискредитувати їх у масах через арешти та виточення проти них політичного процесу. Мовляв, хоч вони й не мають за собою ніякої вини, але можуть в будуччині бути небезпечними. Ми певні, що згодом Д. П. У., як буде це потрібно, заарештує ще й таких українських патріотів, як академік М. Грушевський, тощо. Мало того, не виключено, що Москва з часом почне обвинувачувати у зраді навіть таких комуністів, як Полоз чи Любченко, коли останні будуть захищати інтереси української нації. Адже два роки тому московські прихвостні жорстоко розправилися з такими комуністами, як Шумський, Гринько та з письменниками з „Вамплїте". Храктерне, що нині у звязку зі зміцненням та активізацією українського руху в компартії України знову виникло питання, чи варто далі переводити так зв. українізацію, чи її затримати. Себто при певних обставинах може прийти ще до боротьби в самій компартії поміж прихильниками та противниками українізації, як це вже й було кілька років тому, бо для Москви українізація потрібна лише длятого, щоб таким робом легше панувати над Україною, а разом з тим позискати симпатію західних українських земель. Тимчасом на Совітській Україні одночасно з заходами комуністів прикувати українську націю до московського воза через „українізацію" стихійно поширюється та прибирає все більших розмірів також український національний рух. І от, щоб його приборкати та придушити, Д. П. У. вирішило шляхом арештів українських діячів в галузі науки, церкви, школи та взагалі національної культури, залякати чи тероризувати всіх тих українських патріотів, які в тяжких умовах большевицького режіму з гідним подиву завзяттям та з повною відданістю продовжують працювати для будуччини української нації.

Цілком зрозуміло, що така культурна праця заслужених українських патріотів не до смаку московським аґентам. Вони вже й раніше робили ріжні заходи, щоб унеможливити незалежним українським діячам діяльність на культурному полі. Досить пригадати ті репресії, які робила большевицька влада в Академії Наук та українській автокефальній церкві, щоб переконатися, що Д. П. У. нині також використовує лише нагоду, щоб розправитися з українськими патріотами. Цей факт виразно свідчить, що Совітська Україна є справді фіктивною укра-

(Докінчення на стороні 3-ій).

Жорж Куртлін.

СПОМИНИ З МОЛОДИХ ЛІТ.

— Лямерлет, питається він мене, чи я знаю Лямерлета? — каже мій старий приятель маляр Модрік. — Абож ти, бідолахо, не знаєш, що він і я три роки разом ґаздували? Нам було тоді по двацять літ. Так, так, то не було вчора, хоч нераз чоловік радби вірити, що вчора, такою близькою, а таки такою далекою здається нам минувшина. Ми жили тоді при Рі Верон, у маленькому ателіє за триста франків. Мешкання це від ранку до вечера гомоніло від наших пісень. Ми там працювали з одного моделю і грілися при однім огні. Він був втіленим нерозумом.

Але ми були в тім чудовім віці, в якому жиється, тому, що жиється. О молодосте! о молодосте!

Він перестав говорити. Пензлем накладав відблеск світла на лице святого Єронима, якого саме малював.

— Чи я вже оповідав тобі пригоду з годинником? Варто її послухати. То було саме того дня, як ми (як то часто бувало) були без цента. До нас зайшов старий Закмаєр. Закмаєр то був старий тандитник із Монмарту. Він усе купував і продавав, від фальшивого Рембрандта аж до уживаних акушерських ножиць. Ходив по ателіє, приглядався мовчки образам-актам і шкіцам, якими прибрані були стіни, а вкінці сказав:

—Цілий крам не варта зломаного щеляга, то все нінащо. Нездалі образи, але то нішо не шкодить. Я добрий чоловік і не хочу вилазити даром аж тут на гору. Скільки хочете за це?

— Тисячу двіста франків, — сказав Лямерлет.

— Тисячу двіста франків? Я дам вісімдесять франків.

Ми взяли і це.

— Мусимо корисно зужити гроші, що нам небо зіслало їх. Нині сиропустний понеділок, завтра баль в опері, на баль посвятимо ці гроші.

Слово „баль" зацікавило Закмаєра.

— То добра думка і ви дійсно можете говорити про щастя. Я маю цілу купу чудових костюмів, вони будуть лежати на вас наче влиті. Дам вам їх за кільканацять центів, бо мені приємно зробити вам прислугу.

Ми справу раз-два полагодили.

Закмаєр завдав собі наші образи на плечі і ми пішли за ним до його крамниці.

Довго ми вибирали зпоміж костюмів, а ті що вкінці вибрали, були в страшнім стані. Кождий варта яких трицять су. Він не хотів відступити їх дешевше як по двацять су.

Ми заплатили йому сорок франків і раділи вже наперед, що нам принесе слідуючий день.

На другий день в осьмій годині рано збудив мене дзвінок, що був у дверях. Я обережно зодягнувся, щоби не збудити Лямерлета (бо ми мали спільне ліжко, як і все инше). Коли я відчинив двері, побачив проти себе касового післанця. Він предложив мені папір. Я читав:

Париж, 1. грудня 1890.

Дня 1. березня заплачу кравцеві Матракові або його повновласникові двацять пять франків за пару штанів.

Федір Модрік,
Рі Верон ч. 11.

Я цілком пригноблений видивився на цей проклятий клаптик паперу, цю брудну ганчірку повну стемплів і підписів. Він тяжким каменем заваготів на нашій забаві, наче великий павук на тарілці з битою сметаною.

Я розказав Лямерлетові про моє нещастя. Він скочив наче опарений. Сказав, що я грішми других людей плачу мої довги та що ніколи не забуде тої невірности. При сніданку сіли ми один проти одного, не говорили ні словечка. Щойно як я зложив мою серветку, сказав Лямерлет:

— Признайся, Модрік, що ти поступив неправильно.

— Признаюся, — сказав я рівнодушно.

— А є один спосіб, як можна направити свою нечесність. Занеси свій годинник до заставничого дому, то матимеш гроші на вступ на баль і ще лишиться яких пять франків.

— Ти хочеш жартувати собі з мене? Годинник, який мені моя мати дала на мої іменини і який є оздобою ателіє.

— То не шкодить, — сказав Лямерлет сухо — ти всетаки понеси його до заставничого дому.

Як я заревів „ні", то воно переконало його про рішучість моєї постанови. Здавалося, що він понехав цей плян.

— Модрік, занеси свій годинник до заставничого дому! — сказав нараз Лямерлет і дмухнув мені хмарою диму в лице.

Я вдоволився тим, що замісць відповісти щонебудь здвигнув плечима.

Тя він спокійно взяв столець і двацять хвиль без упину дошкулював мені, докучав мені тимисамими словами. Ні разу не перепиняв собі, щоби зачерпнути воздуха:

— Модрік, занеси свій годинник до заставничого дому! Модрік, занеси свій годинник до заставничого дому! — Занеси свій годинник до заставничого дому, Модрік. — Прошу тебе, занеси його до заставничого дому, той твій годинник, Модрік. — Модрік, занеси його до заставничого дому!" Вкінці заплутався, сказав Модру, потім Модріль. Я мусів уступити.

— То добре, — сказав я — я заставлю його, але благаю тебе, Лямерлет, перестань, а ні то я задушу тебе.

Він уже не говорив ні слова...

Я старанно загорнув годинник у старі часописи, взяв його під паху й обіцяв не баритися. І я вже на сходах.

„При Рі Фроментен є найближчий заставчий дім" — кричав він за мною, перехилившись через поруччя на сходах.

Йду я скоренько вулицею Рі Жермен Пільон, аж тут хтось заступив мені дорогу...

Я підвів голову і глянув... ...Ану, вгадай, кого я побачив? Мою неньку, мою рідну неньку. Якийсь припадок привів її в цю сторону. Правда, що то був припадок і то нещасливий! Тоді вона була ще дуже гарна, моя мати. Виглядала десять літ молодша, як була в дійсности. Але енерґічна жінка, можу тобі сказати. Батько і я дуже боялися її.

Прохожі цікаво оглядалися, бо бачили, що великан із виглядом приловленого на горячім учинку стояв перед жінкою, яку вигідно міг узяти двома пальцями і встромити у кишеню.

— Що ти там маєш під пахою?

— То підручники до науки, — відповів я з подиву гідною сміливістю — я оказійно купив історію малярства в трох томах.

— Книжки? — сказала мати врадувана такою несподіванкою — то видно, зачинаєш набирати розуму і забираєшся до праці!

Я хотів зацікавити собою неньку тай став хвалитися, що люде дуже помиляються щодо мого характеру, що я тепер дуже поважний, працюю що вечора і т. д. і т. д.

І саме як я на добре розговорився, нараз — о горе! — історія малярства мені під пахою стала бити — третю годину.

Мати видивилася на мене, я видивився на матір, ми гляділи одно на одного, я і ненька. Що за прокляття! Я ждав ляпаса, бо знав, що в неї легка рука. Але моє ідіотичне лице безсумніву обеззброїло її.

— То в тебе під пахою той годинник від мене?

— Так, мамо.

— Я заложуся, що ти хочеш занести його до заставничого дому? Ти не маєш грошей?

— Ні, мамо.

— Ось тут сто франків. Може вистане тобі?

Пять хвиль пізніше влетів я до ателіє наче ґраната.

— Лямерлет, — викрикнув я — ось сто франків і годинник.

Лямерлет нічого не розумів. Я пояснив йому все кількома словами. Потім ми взялися за руки і давай танцювати наче два Індіяне.

— Хай жиє веселість! Хай жиє життя! Хай жиє дядько Закмаєр! Хай жиє мама Модрік!

Він поступив кілька кроків назад, щоби оглядати свій образ. Та з його похитування головою бачив я, що його думки були сто миль відси, на ловах споминів про минувшину.

А з уст його пронеслось слово:

— Ох молодість! молодість!

Переклав **Іван Процик.**

Він знає. Пан вернув додому та бачить, що його льокай їсть устриці, які були для нього (пана) на вечерю.

— А знаєш, що тобі належиться? — питається сердитий пан.

— Знаю, прошу пана! Фляшка доброго вина до тих устриць!

(Докінчення зі сторони 2-ої).

ПРОЛЄТАРСЬКА ДИКТАТУРА ТА ТЕРОР НА СХОДІ ЕВРОПИ.

їнською державою, що **терор був і буде головною засадою пролетарської диктатури,** яка тримається **лише насильством та багнетами.** Ми певні, що ці масові арешти українських діячів розкриють очі навіть тим Українцям, які ще й досі часто несвідомо знаходяться в полоні **московської брехні та демагогії** та яких Москва використовує в своїх цілях, а саме для боротьби **проти визволення української нації.** Нема також сумніву, що ця нова хвиля терору лише прискорить той час, коли **українські народні маси повстануть проти насильників та окупантів і збройною рукою викинуть їх за межі України.** Звичайно, цей слушний час настане тоді, коли не лише селяни, а також робітники та інші суспільні групи прийдуть до переконання, що **тільки шляхом національної революції та збройної боротьби можна виборoти собі волю.** Хоч і поволі, але з неминучістю цей час наближається.

З УКРАЇНСЬКОГО ЖИТТЯ В АМЕРИЦІ.

ЧЕСТЕР, ПА.

Вмурування угольного каменя та отворення Українського Народного Дому.

Переїжджаючи четвертою вулицею через місто Честер, Па., бачимо на розі Ворд улиці величаву будівлю з написом „Українсько-Американський Народний Дім". Будинок прекрасний — великий як великан — сам за себе говорить, що в нього вложено море праці, журби, турбот і богато тисяч долярів, пожертвованих щирою жертвенною рукою українського робучого люду.

Біля того дому-великана, який гордується на цілий західний Честер, крутиться, поратеться богато-богато людей, мужчин, жінок і дітей-школярів, які ладяться до небувалого свята, — себто' отворення своєї домівки, де буде міститися своя Рідна Школа, де будуть розвиватися відділи У. Н. Союза, жіноче тов. „Союз Українок", 11-та сотня Демократичної Січи, Горожанський Клюб і молодечі українські спортові і співацько-драматичні товариства.

Це щось наче казка, що наші люди, яких недавно тому волочено по судах за те, що домагались контролі над своєю кервавицею, зуміли так гідно себе зарепрезентувати.

Глядиш на велитня-будинок, глядиш на працюючі руки, які щойно покінчили працю у фабриках, і питаєш сам себе, що за причина, що наша, повільна на око маса, так сильно зворушилась і взялася з таким завзяттям до творчої праці.

Це боротьба за своє право — боротьба, якої у нас всі бояться, а яка навчила Честерців одної правди: не ридати, а здобувати; не шукати причин своєї недолі на зовні — а в собі самих!

У нас є хвороба, що ми себе уважаємо за невинних, мало не святих, а при тому нещасних, покривджених нашими ворогами. Всяку свою невдачу, всяку свою вбогість ми приписуємо другим, а рідко коли самим собі.

Честерські Українці це люди, які в останніх роках пізнали корінь лиха і своєї недолі, яка нас гірше ставила між нігрів в Честер, Па.

Честерські Українці сказали собі: ніхто не винуватий, що ми тиняємось по рентах і витираємо собою чужі кути. Ніхто не винен в тому, що наші діти легковажать собі нашу школу, якої приміщення надається радше на стайню як школу. Ніхто не винуватий в тому, що наша підростаюча молодь розбривається по чужих галях і т. д.

Честерці сказали собі одну велику правду: **Ми самі винуваті в тому, що ми нічого не маємо.** Пізнавши корінь лиха, сказали собі Честерці: берімся до праці і самі своїми силами будуймо собі свою домівку: „Українсько - Американський Дім".

На тому тлі вибудували Честерці свій дім, який буде відчинений в 3. год. пополудни дня 29 грудня ц. р. На свято отворення запрошено богато відділів У. Н. Союза і богато інших українських організацій та громадян. Всі честерські Українці надіються, що в неділю 29 грудня до Честер прибуде около 3,000 народа, який заманіфестує, що Українці жива та творча нація.

—о—

Дня 29-го грудня ц. р. вечером, починаючи в год. 8., відбудеться на новоотвореній галі W. 4th and Ward St., Chester, Pa., Листопадове Свято, на якому будуть пописи українських хорів з Allentown, Pa., Phila., Pa., та Wilmington, Del. виступи місцевої Рідної Школи, виступи муз. школи гром. Келичави з Філаделфії, Па., і т. п. Коротко кажучи **29-го грудня буде в Честер велике народне свято отворення будинку,** а разом з тим **концерт в память Листопадових Світлих днів.**

Д-р В. Клодницький.

У. З-ко.

БУДЬ МУЖНИМ.

(Акровірш).

У лиху, тяжку годину
Куй упертість... Геть сумнів!
Рви кайдани без упину,
Ані згука скарги слів!...
Їм не довго вже, скаженим,
Насміхатися над нами;
Уже людність зі „свяченим",
„Крови!" — лине над полями...
О, тиранів злих на герцю
Хвиля гніву геть знесе,
А народу — страстотерпцю
Й волю й щастя принесе!...

(Перші букви поодиноких стрічок згори вниз дають слова: **Україну кохай).**

...ТІНГИ ВІДДІЛІВ У.Н.СОЮЗА

ТРЕНТОН, Н. ДЖ. Тов. Запорожська Січ ім. Богдана Хмельницького, від. 245 УНС, повідомляє своїх членів і членниць місцевих і позамісцевих, що річні збори відбудуться в неділю, 29-го грудня, в годині 2-гій пополудни в українській галі Woodland St. На тих зборах контрольна комісія здасть справоздання з цілого року і буде вибір уряду на рік 1930. Обовязком є кождого члена явитися на тих зборах. Неявившийся член заплатить 1 дол. кари а урядник 2 дол. — Тома Мазовіта, предс.; Матвій Скоропад, кас.; Петро Стадник, секр.

Пані (в трамваю до хлопця, який повинен би собі втерти ніс): Чи ти не маєш хусточки?

Хлопець: Маю, але незнаним людям не позичаю.

—о—

Питання. — Я вже все знаю. Ти обманювала мене з усіми моїми приятелями!

— Або чужий був би тобі миліший?

ПОВІДОМЛЕННЄ.

Повідомляється всі нюйорські і околичні Товариства і Братства, щоби не устроювали пікніків ані жадних підприємств **в неділю, 8. червня 1930 р.,** бо в той день устроюють пікнік Тов. Запорожська Січ і Б. Хмельницького Січ в Clinton Park, Mespeth, L. I.

С. Кучма, секр.